

МІНІСТЕРСТВО КУЛЬТУРИ ТА ІНФОРМАЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ УКРАЇНИ
Київська державна академія декоративно-прикладного мистецтва і
дизайну імені Михайла Бойчука

Факультет декоративно - прикладного мистецтва
(назва факультету)

Кафедра монументального і станкового живопису
(назва кафедри)

ЗАТВЕРДЖУЮ
Проректор з науково-педагогічної
діяльності
 І.В. Петрова
(підпис) (ініціали, прізвище)
« 26 » квітня 2024 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ВК 02.01 «Основи реставрації»

(шифр і назва навчальної дисципліни)

рівень вищої освіти бакалаврський

(перший (бакалаврський)/другий (магістерський))

галузь знань 02 Культура і мистецтво

(шифр і назва)

освітня програма Монументальний та станковий живопис

(назва)

спеціальність 023 Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація

(шифр і назва)

тип дисципліни вибіркова

(обов'язкова/за вибором)

мова викладання українська

(українська/англійська)

ПОГОДЖЕНО

Керівник групи забезпечення освітньо-
професійної програми (для акредитованих ОПП та
акредитованих спеціальностей)

АБО

Керівник проєктної групи (для ліцензованих
ОПП та ОПП, набір на які здійснюється вперше)

Осадча О.А.

(підпис, ініціали, прізвище)

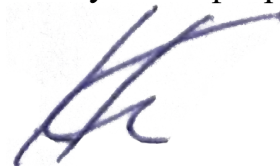
РЕКОМЕНДОВАНО

Протокол засідання кафедри
монументального і станкового
живопису

(назва кафедри)

23.04.2024 № 14

Завідувач кафедри

Косьяненко К.В.

(підпис, ініціали, прізвище)

Робоча програма навчальної дисципліни «Основи реставрації» для здобувачів вищої освіти за освітнім ступенем «Бакалавр» за спеціальністю 023 Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація. КДАДПМД ім. М. Бойчука. 2024 – 12 с.

Розробник(и): Пасіка Орест Деонізієвич, старший викладач кафедри монументального і станкового живопису, Васкевич Ольга Євгенівна, старший викладач.

Робочу програму перевірено

Декан факультету _____
(підпис) (ініціали, прізвище)
25.04.2024

Робоча програма розглянута та схвалена на засіданні науково-методичної ради факультету _____
(назва факультету)

Протокол засідання НМР факультету 25.04.2024 № 8

Голова НМР факультету _____
(підпис) (ініціали, прізвище)

Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 3	Галузь знань 02 Культура і мистецтво (шифр і назва)	Вибіркова	
https://kdidpamid.edu.ua/academy/robochi-programy-navchalnyh-dyscyplin-ta-inshi-navchalno-metodychni-materialy-kafedry-monumentalnogo-i-stankovogo-zhyvopysu/	Спеціальність (освітня програма): _023 образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація. (шифр і назва) <u>Монументальний та станковий живопис</u> (назва)	Рік підготовки:	
Індивідуальне науково-дослідне завдання _____ (назва)		2-й	
Загальна кількість годин – 90__		Семестр	
		III й	_____-й
		Лекції	
		10 год	____ год.
		Практичні, семінарські	
		__35__ го д.	____ год.
		Самостійна робота	
		__45__ год.	____ год.
		Індивідуальні завдання: ____ год.	
		Вид контролю: <i>Поточний, підсумковий</i>	
		Форма контролю: Диф. залік	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 3 самостійної роботи студента - 3	Освітній рівень: <u>бакалаврський</u> _____ (перший (бакалаврський)/другий (магістерський))		

Мета вивчення навчальної дисципліни¹

Метою вивчення навчальної дисципліни «Основи реставрації» є формування у студентів відповідно до освітньо-професійної програми таких компетентностей:

- ЗК 6. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
- ЗК 11. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.
- СК 4. Здатність оволодівати різними техніками та технологіями роботи у відповідних матеріалах за спеціалізаціями.
- СК 8. Здатність проводити аналіз та систематизацію зібраної інформації, діагностику стану збереженості матеріально предметної структури твору мистецтва, формулювати кінцеву мету реставраційного втручання.
- Програмні результати навчання, для формування яких використовується навчальна дисципліна:
- ПРН 7. Відображати морфологічні, стильові та кольорофактурні властивості об'єктів образотворчого, декоративного мистецтва, реставрації та використовувати існуючі методики реставрації творів мистецтва в практичній діяльності за фахом.
- ПРН 14. Трактувати формотворчі засоби образотворчого мистецтва, декоративного мистецтва, реставрації як відображення історичних, соціокультурних, економічних і технологічних етапів розвитку суспільства, комплексно визначати їхню функціональну та естетичну специфіку у комунікативному просторі.
- ПРН 15. Володіти фаховою термінологією, теорією і методикою образотворчого мистецтва, декоративного мистецтва, реставрації мистецьких творів.

¹ Для обов'язкових дисциплін у цьому пункті варто стисло зазначити місце навчальної дисципліни в освітній програмі. Зокрема, тут наводяться визначені освітньою програмою компетентності та програмні результати навчання, для формування яких використовується ця навчальна дисципліна. Для вибіркових дисциплін наводяться коротке пояснення можливостей та переваг, які надає вивчення дисципліни, формулюються результати навчання та компетентності для конкретного модуля.

1 Передумови для вивчення дисципліни²

№ з/п	Навчальні дисципліни, вивчені раніше
1.	Живопись
2.	Кольорознавство
3.	Перспектива
4.	Композиція
5.	Історія мистецтва
6.	Пластанатомія

2 Очікувані результати навчання³

Внаслідок вивчення модуля навчальної дисципліни студент повинен бути здатним продемонструвати такі **результати навчання III й семестр**:

знати:

- поняття та термінологію реставраційної галузі;
- історію становлення професії;
- інструменти і приладдя, необхідні для виконання завдання;
- область застосування різних матеріалів, що використовуються у реставрації творів мистецтва;
- основи теорії та методики проведення консервативно-реставраційних заходів;

вміти:

- визначати та описувати стан збереженості творів мистецтва;
- користуватися поняттям та термінологією реставраційної галузі;
- працювати матеріалами та інструментами потрібними для роботи;
- проводити консервативно-реставраційні заходи;
- вести реставраційну документацію;
- підбирати і використовувати необхідні інструменти і приладдя,
- творчо підходити до виконання завдання, обирати сучасні матеріали та дотримуватись технології ведення роботи;
- технічно вміло виконувати поставлені завдання;

² За винятком навчальних дисциплін 1 курсу 1 семестру

³ Подається деталізація програмних результатів навчання, визначених відповідною освітньою програмою, для кожного модуля (семестру).

Формулювання результатів навчання мають зазначати рівень їх сформованості, наприклад, через його достатність для вирішення певного класу завдань професійної діяльності та/або подальшого навчання за освітньою програмою.

5 Програма навчальної дисципліни

5.1 Тематичний план навчальної дисципліни

Назви тем	Кількість годин									
	Денна форма					Заочна форма				
	усього	у тому числі				усього	у тому числі			
		л	п	інд.	с.р.		л	п	інд.	с.р.
1	2	3	4	6	7	8	9	10	12	13
Семестр III _										
Тема 1. Основи реставрації. Види та методи реставраційних заходів. Вивчення термінології. Історія становлення професії реставратор.[4,3].	11	4	2		5					
Тема 2. Організація поетапної роботи реставрації творів декоративного мистецтва[.2,8].	22	2	10		10					
Тема 3. Специфіка і особливості реставрації предметів мистецтва. Основні методи і принципи реставрації та консервації[11,13].	40	2	18		20					
Тема 4. Методики поповнення втрат. Реконструкція та копіювання. Консервація.	17	2	5		10					
Усього годин	90	10	35		45					
Вид контролю: диф. залік										

5.2 Теми лекцій

III семестр

№ з/п	Назва теми, її анотація ⁴	Кількість годин	
		ДФН	ЗФН
1	Тема 1. Основи реставрації. Види та методи реставраційних заходів. Вивчення термінології. Історія становлення професії реставратор.[4,3].	4	
2	Тема 2. Організація поетапної роботи реставрації творів декоративного мистецтва[.2,8].	2	
3	Тема 3. Специфіка і особливості реставрації предметів мистецтва. Основні методи і принципи реставрації та консервації[11,13].	2	
4	Тема 4. Методики поповнення втрат. Реконструкція та копіювання. Консервація.	2	
Усього годин за 3 семестр		10	

5.1 Теми практичних занять

III семестр

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		ДФН	ЗФН
1	Тема 1. Основи реставрації. Види та методи реставраційних заходів. Вивчення термінології. Історія становлення професії реставратор.	2	
2	Тема 2. Організація поетапної роботи реставрації творів декоративного мистецтва.	10	
3	Тема 3. Специфіка і особливості реставрації предметів мистецтва. Основні методи і принципи реставрації та консервації	18	
4	Тема 4. Методики поповнення втрат. Реконструкція та копіювання. Консервація.	5	
Усього годин за семестр		35	2

5.2 Самостійна робота

III семестр

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	Вид контролю
-------	------------	-----------------	--------------

⁴ Анотація практично представляє собою перелік питань, що розглядаються на лекції.

		ДФН	ЗФН	
1.	Тема 1. Основи реставрації. Види та методи реставраційних заходів. Вивчення термінології. Історія становлення професії реставратор. [4,3,1,2].	5		поточний
2.	Тема 2. Організація поетапної роботи реставрації творів декоративного мистецтва. [2,10,8,5].	10		поточний
3.	Тема 3. Специфіка і особливості реставрації предметів мистецтва. Основні методи і принципи реставрації та консервації [11,12,13].	20		поточний
4.	Тема 4. Методики поповнення втрат. Реконструкція та копіювання. Консервація. [4,6,7,10, 3].	10		поточний
Усього годин за семестр		45		

6 Засоби діагностики результатів навчання та методи їх демонстрування

Демонстраційний перегляд

7 Форми поточного та підсумкового контролю

Форми контролю	Максимальна кількість балів	
	Денна форма навчання	Заочна форма навчання
Перевірка виконання практичних завдань	60 балів	
Перевірка виконання самостійної роботи	40 балів	
Всього	100	

8. Критерії оцінювання результатів навчання

Для самостійної роботи, модульного контролю, семестрового контролю ідентичні критерії оцінювання результатів навчання.

Підсумкова оцінка за семестр з дисципліни, з якої передбачений залік (диференційований залік), виставляється за результатами атестацій зі змістових модулів, тобто навчальної роботи студента в семестрі (виконання студентом семестрових індивідуальних завдань та контрольних робіт, виступів на семінарських заняттях та оцінок поточного контролю).

8.1 Розподіл балів, які отримують студенти

Розподіл балів за 100-бальною шкалою	
Поточний контроль (ПК)	
Форми поточного та екзаменаційного контролю дисципліни	Максимальні бали за виконані завдання
III семестр	
<i>Поточне тестування</i>	
Тема 1. Основи реставрації. Види та методи реставраційних заходів. Вивчення термінології. Історія становлення професії реставратор..	10
Тема 2. Організація поетапної роботи реставрації творів декоративного мистецтва.	30
Тема 3. Специфіка і особливості реставрації предметів мистецтва. Основні методи і принципи реставрації та консервації	30
Тема 4. Методики поповнення втрат. Реконструкція та копіювання. Консервація.	30
Разом за дисципліну	100

8.2 Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D		
60-63	E	задовільно	
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

9 Інструменти, обладнання та програмне забезпечення, використання яких передбачає навчальна дисципліна

Реактиви для мікрохімічних досліджень. Різновиди клеїв (глютинові або осетрові) та електронні праски для укріплення фарбового шару. Різновиди фарб (акрилові, олійні, акварель) та розчиники (вода, скипидар, лак дамарний) для поповнення втрат фарбового шару. Крейда для поповнення втрат ґрунту.

10 Рекомендовані джерела інформації

10.1 Основна література⁵

1. Белак О. Реставрація пам'ятки образотворчого мистецтва другої половини ХІХ ст. з фондової колекції національного Києво-Печерського історикокультурного заповідника / О. Белак, А. Беліловська // Історія релігій в Україні, 2012 р. : наук. щорічник / [редкол.: З. Білик та ін.]. - Львів, 2012. - Кн. 2. - С. 598-604.
2. Босенко А. Реставрація часу / Сучасні проблеми дослідження, реставрації та збереження культурної спадщини: зб. наук. пр. / Ін-т проблем сучас. мистецтв АМУ. Київ: Вид. дім А+С/ 2005. Вип. 2. С. 28–46.
3. Волощук Г. Реставрація фрагменту пророчого ряду іконостаса з церкви села Локачі / Г. Волощук, Т. Макарова // Волинська ікона : Питання історії вивчення, дослідження та реставрації : матеріали V наук. конф., 27-28 серп. 1998 року, м. Луцьк : наук. зб. / Волин. обл. упр. культури, Волин. краєзнав. музей, Музей Волин. ікони. - Луцьк, 1998. – С. 158–160. 85.146.56(4УКР-4ВОЛ)785
4. Гага С. Особливості сучасного стану музейної реставрації / С. Гага // Історія релігій в Україні, 2013 р. : наук. щорічник / [редкол.: З. Білик та ін.]. - Львів, 2013. - Кн. 2. - С. 450-453. - Бібліогр.: с. 452-453
5. Долуда А.О., Терехов М.О., Шишко Д.А. Методика хімічного розшарування різночасового живопису з проміжним шаром ґрунта. ХVІІІ Міжнародні Могілянські читання: матеріали Міжнародної наукової конференції (Київ, 5-6 грудня 2016 р.) Київ, 2016р. С.193-198.
6. Калениченко Л. П. Реставрація настінного живопису: теорія, методика, техніка. Кн. 1 / Л. П. Калениченко, О. Ф. Плющ; автор.-сост. Е. Б. Огарков. Київ: Молодь. 2010. 319 с.
7. Мінжулін О. Реставрація творів з металу. Підручник для студентів вищих художніх навчальних закладів. Київ: Спалах.1998. 232 с.
8. Основи реставраційних процесів. Передреставраційні дослідження: метод. поради до практ. занять / Л. С. Дзендзелюк, Л. М. Льода; М-во освіти і науки,

⁵ Зазначається до десяти джерел, які є найбільш важливими для/при опануванні даної теми.

молоді та спорту України, Укр. акад. друкарства, Каф. книжк. графіки та дизайну друк. продукції. Львів: УАД. 2012. 86 с.

9. Орленко М. І. Методика дослідження і реставрації творів монументально-декоративного мистецтва в об'єктах реставрації [Текст] / М. І. Орленко // Легка промисловість. 2017. № 4. С. 46–51

10. Рішняк О. Критерії автентичності та цінності. Вплив соціальної значущості творів мистецтва на їх зберігання. Вісник Харківської державної академії дизайну та мистецтв : збірник наук. Праць. Харків, 2020. Вип. 1. С. 24-32. 15.
Розробка методики з дослідження об'єктів живопису: звіт про НДР / МЮУ ХНДІСЕ ; кер. А. О. Долуда ; викон. : О. Пукліч – Х., 2019. Номер держреєстрації № 0117U004752.

11. Скоромна А. Реставрація археологічної кераміки у навчальному процесі кафедри техніки та реставрації творів мистецтва НАОМА. Науковий вісник Національного музею історії України. Київ. 2019. Вип. 4. С. 739–741.

10.2. Допоміжна література

1. Долуда А.О., Терехов М.О. Дослідження розшарування різночасового живопису. Наукова реставрація. Історія, сучасність, шляхи модернізації: наукові доповіді XI Міжнародної науково-практичної конференції (Київ, 11-14 вересня 2018р.). Київ, 2018. Ч.2 .С.165-170.

2. Долуда А.О., Терехов М.О., Лінь Бінь. Атрибуція та реставрація ікони «Вибрані Святі». Актуальні питання мистецтвознавства мистецької освіти: сучасність і перспективи: наукові доповіді Міжнародна науково-практична конференція (Харків, 18-19 жовтня 2018 р.) Харків, 2018. С.18-22. .

3. Марченко І.Я. Методично-науковий супровід зберігання музейних експонатів як відображення консерваційної практики в художніх музеях у 30-40 рр. ХХ століття. Культурологічна думка. 2017. №11. С.171 – 178.

4. Сотська Г., Шмельова Т. Словник мистецьких термінів. - Херсон: Видавництво «Стар», 2016.-52 с

5. Рясная Т. Реставраційні дослідження фресок північної вежі Софії Київської в 1935-1936 рр. / Т. Рясная // Софія Київська: Візантія. Русь. Україна : зб. ст. / Нац. акад. наук України, Ін-т укр. археографії та джерелознавства ім. М. С. Грушевського, Нац. заповідник "Софія Київська" ; [упоряд.: Д. С. Гордієнко, В. В. Корнієнко]. - Львів, 2011. - С. 181-191.

6. Дзендзелюк Л. Етичні й естетичні засади консерваційно-реставраційної діяльності [Електронний ресурс] / Л. Дзендзелюк, Л. Льода // Записки Львівської національної наукової бібліотеки України імені В. Стефаника. – Львів, 2011. - № 3. - С. 222-232. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Innbyivs_2011_3_13 (дата звернення: 10.08.17). – Назва з екрана

7. Киричук, О. Реставраційні роботи Львівського Ставропігійського інституту (кінець XVIII – 70-ті рр. XIX ст.) / О. Киричук, І. Орлевич // Історія релігій в Україні, 2015 р. : наук. щорічник / [редкол.: М. Капраль та ін.]. - Львів, 2015. - Кн. 2. - С. 244-259. - Бібліогр.: с. 257-259.

10.3. Інформаційні ресурси

1. Інститут мистецтвознавства, фольклористики та етнології ім. М. Т. Рильського НАН України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.etnolog.org.ua> – Назва з екрану.
2. Інститут народознавства НАН України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://ethnology.lviv.ua>. – Назва з екрану.
3. Інститут проблем сучасного мистецтва [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.mari.kiev.ua/>– Назва з екрану.
4. <http://pidruchniki.ws> / Бібліотека українських підручників
5. <http://www.nbuv.gov.ua/node/1540> – Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського
6. www.dnrb.gov.ua / Державна науково-педагогічна бібліотека України ім. В.О.Сухомлинського
7. <https://www.cuspu.edu.ua/ua/pro-biblioteku/novyny> / бібліотека ЦДПУ ім. В. Винниченка
8. <https://rukotvory.com.ua> – Рукотвори. Народне мистецтво онлайн
/»

Л И С Т**узгодження робочої навчальної програми****з дисципліни «Основи реставрації»**

(назва навчальної дисципліни)

складеної відповідно до освітньо-професійної програми підготовки бакалавр за
напрямом/спеціальністю ____023 __образотворче мистецтво, декоративне
мистецтво, реставрація. _____,

(бакалаврів/магістрів)

(шифр та назва напрямку/спеціальності)

розробленої

Пасікою Орестом Деонізійовичем, старшим викладачем, Васкевич Ольгою

Євгенівною старшим викладачем

(вказати посади, наукові ступені та/або вчені (почесні) звання авторів, їхні ПІБ)

	Прізвище, ім'я, по батькові завідувача	Підпис	Дата та № протоколу засідання кафедри
Кафедра, за якою закріплена дисципліна – _____ (назва кафедри)	Монументального і станкового живпису		
Випускова кафедра – __МСЖ_____ (назва кафедри)			

Результати перегляду робочої програми навчальної дисципліни

« _____ »

Робоча програма перезатверджена на 2024___/2025___ навчальний рік (без змін)

ЗАТВЕРДЖЕНО

Протокол засідання НМР
КДАДПМД ім. М. Бойчука
_____. _____. 2024___ № _____

Голова НМР

(підпис, ініціали, прізвище)

УХВАЛЕНО

Протокол засідання кафедри

(назва кафедри)

_____. _____. 2024___ № _____
Завідувач кафедри

(підпис, ініціали, прізвище)

Робоча програма перезатверджена на 2024___/20___ навчальний рік (зі змінами згідно з додатком _____)

ЗАТВЕРДЖЕНО

Протокол засідання НМР
КДАДПМД ім. М. Бойчука
_____. _____. 2024___ № _____

Голова НМР

(підпис, ініціали, прізвище)

УХВАЛЕНО

Протокол засідання кафедри

(назва кафедри)

_____. _____. 2024___ № _____
Завідувач кафедри

(підпис, ініціали, прізвище)

Робоча програма перезатверджена на 2024___/2025___ навчальний рік (зі змінами згідно з додатком _____)

ЗАТВЕРДЖЕНО

Протокол засідання НМР
КДАДПМД ім. М. Бойчука
_____. _____. 2024___ № _____

Голова НМР

(підпис, ініціали, прізвище)

УХВАЛЕНО

Протокол засідання кафедри

(назва кафедри)

_____. _____. 2024___ № _____
Завідувач кафедри

(підпис, ініціали, прізвище)

Додаток Д
Голові Науково-методичної ради,
проректорові з навчально-методичної
та виховної роботи
Петрова І.В.

ПОДАННЯ

Прошу включити до порядку денного наступного засідання Науково-методичної ради питання про затвердження таких робочих програм навчальних дисциплін, розроблених кафедрою _____:

1) з дисципліни _ «Основи реставрації»
(__ кредити), перший (**бакалаврський**) рівень вищої освіти, для студентів галузі знань _____, спеціальності _____
_____, спеціалізації _____;

2) з дисципліни _____
(__ кредити), другий (**магістерський**) рівень вищої освіти, для студентів галузі знань _____, спеціальності _____
_____, спеціалізації _____.

Завідувач кафедри _____

«_1_» _09 2024 р.